

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek a dr. Farnas József ügyvéd által képviselt alperes ellen közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetése és egyéb iránt a Gyulai Munkaügyi Bíróságnál 2.M.88/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.575/2007/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem és az alperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.575/2007/7. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek
- tizenöt nap alatt - 50.000 /ötvenezer/ forint felülvizsgálati
eljárási rész költséget.
A felülvizsgálati eljárás részilletéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A 2006. szeptember 1-jétől jegyző munkakörben dolgozó felperes közszolgálati jogviszonyát az alkalmatlanná minősítést követően a képviselő-testület 2007. február 6-án tartott rendkívüli ülésén meghozott közgyűlési határozatával a Ktv. 17. § (2) bekezdés d) pontja alapján alkalmatlanság felmentési indokkal megszüntette.

A felperes többször módosított keresetében a minősítési lap megsemmisítését, a közszolgálati jogviszonya megszüntetése jogellenességének megállapítását, eredeti munkakörébe visszahelyezését, valamint jó hírneve megsértése miatt 14 millió forint nem vagyoni kártérítés megítélését kérte. Álláspontja szerint az alperes rendeltetésellenesen gyakorolta a jogát, ellene „konceptiós” eljárást folytatott, amit az is bizonyít, hogy a

minősítés előtt a polgármester a jogviszonya közös megegyezéssel megszüntetésére akarta rábírní. A minősítés jogszabályi feltételei nem álltak fenn, a minősítés és a felmentés tartalmilag megalapozatlan volt, az alkalmatlanságra vonatkozó felmentési indok nem világos, nem valós és nem okszerű.

Az alperes ellenkérelmében a felperes nem megfelelő szakmai felkészültségére, vezetői tevékenységében megnyilvánuló megengedhetetlen, bántó, sértő és méltatlan stílusára, hangnemére hivatkozott, amelyek megalapozták a minősítést és a szakmai alkalmatlanságot.

A Gyulai Munkaügyi Bíróság 2.M.88/2007/29. számú ítéletével a minősítési lapot megsemmisítette, megállapította a felmentés jogellenességét, és a felperest eredeti munkakörébe visszahelyezte. Kötelezte továbbá az alperest 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság a Ktv. 34/A. § (1) bekezdése alapján úgy ítélte meg, hogy a felperes minősítésére jogosult polgármester a minősítést nem a jogszabályi célnak és követelménynek megfelelően végezte el, a felperes „eltávolítása előre el volt döntve”, a minősítési eljárás célzatos és formális volt, hiányzott az a jogszabályi feltétel, hogy a minősített legalább egy évig együtt dolgozzék a minősítővel. A munkaügyi bíróság megállapította ugyan a felperes emberi összeférhetetlenségének perbeli bizonyítottságát, utalt a 2006. decemberi közgyűlésen felmerült szakmai alkalmassági kifogásokra, ezt a tényt azonban a minősítés és a felmentés jogellenessége szempontjából nem tartotta értékelhetőnek arra tekintettel, hogy ezek a problémák már ismertek voltak a felmentés előtt is, az osztályvezetői értekezletek elmaradása pedig nem indokolhatta a szakmai alkalmatlanságot. A minősítésben és a felmentésben megjelölt „életszerűséget nélkülöző feladatelosztások” indokot nem világosnak, közhelyszerűnek minősítette. Az utóbbiak alapján, figyelemmel a felperes szakmai alkalmatlansága és emberi összeférhetetlensége tekintetében a több sajtóorgánumban és az interneten megjelenteket, a munkaügyi bíróság megalapozottnak tartotta a nem vagyoni kártérítést, melynek mértékét a sérelem kompenzálására alkalmasnak ítélt összegben határozta meg.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró Békés Megyei Bíróság 3.Mf.25.575/2007/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részében részben megváltoztatta, mellőzte a felperes eredeti munkakörbe való visszahelyezését, az alperest terhelő nem vagyoni kártérítés összegét 1.500.000 forintról 800.000 forintra leszállította. Kötelezte továbbá az alperest a jogellenes felmentéshez fűződő anyagi jogkövetkezmény címén 2.594.500 forint, elmaradt illetmény

címén 1.285.000 forint és kamata megfizetésére, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A másodfokú bíróság a Ktv. 17. § (2) bekezdés b) pontja és a 17. § (6) bekezdése egybevetéséből arra következtetett, hogy a szakmai alkalmatlansággal indokolt felmentésre akkor kerülhet sor, ha a munkáltató a garanciális szabályok betartásával végrehajtott minősítési eljárásban a köztisztviselőt alkalmatlannak minősítette, és ez a minősítés nem azonos a Ktv. 34/A-B. §-aiban szabályozott kötelező minősítési esetekkel. Nem osztotta ezért az elsőfokú ítélet álláspontját arról, mely szerint az adott felmentéskor a minősítővel való egy éves együttműködés a minősítés feltételének volt tekintendő. Megállapította, hogy az alperes nem tartotta be a minősítési eljárásnak a Ktv. 35-36. §-aiban meghatározott alapvető, garanciális szabályait, úgymint a felperes előzetes értesítésére, az érdekképviselő bevonására, a minősítés ismertetésére vonatkozó előírásokat. Az alperes a hatásköri szabályokat is megsértette, mivel a minősítésről - noha az a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozó felmentés alapját képezte - a közgyűlés helyett a polgármester döntött.

A másodfokú bíróság nem osztotta a rendeltetésellenességre, a koncepcionális eljárásra vonatkozó elsőfokú ítéleti álláspontot, mivel önmagában a minősítés eljárási szabályai megszegéséből ilyenre nem lehet következtetni, továbbá a perben megállapítható volt a felperes jegyzői működésével, és magatartásával kapcsolatos, már 2006. szeptemberében a szakszervezet által is jelzett problémák bizonyítottsága. A felmentés előtt a közös megegyezéssel megszüntetés felajánlása ezért nem volt jogellenes, az alperes eljárása mindezek alapján nem ütközött az Mt. 4. § (2) bekezdésébe.

Az alperes azonban a minősítés eljárási rendjét megsértette, ezáltal a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az ezen alapuló felmentés jogellenes. Figyelemmel a rendeltetésellenesség hiányára, a felperes jegyzői tevékenységével összefüggő bizonyított működési zavarokra, a Ktv. 60. § (2) bekezdésére hivatkozva nem találta indokoltnak a jogviszony helyreállítását, ezért az alperes kérelmére ezt mellőzte, és a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján a jogsértés és következményei mérlegelésével öt havi átlagilletményben, valamint elmaradt illetményben marasztalta az alperest. Minthogy a felperes szakmai alkalmatlanságának megállapítására nem szabályszerű eljárásban került sor, megállapíthatónak tartotta a jó hírnév megsértését, de annak az elsőfokú bíróság által megállapított összegét eltúlzottnak találta, utalva az eset összes körülményére.

A felperes a jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az eredeti munkakörbe visszahelyezés mellőzése, a nem vagyoni kártérítés leszállítása és az anyagi

jogkövetkezmény alacsony mértéke miatt kérte a jogerős ítélet „megváltoztatását”, az eredeti munkakörébe visszahelyezését, a nem vagyoni kártérítés 1.500.000 forintba felemelését és ehhez képest az általa már kézhez vett anyagi jogkövetkezmény visszafizetésének elrendelését. Másodlagos kérelme – ha az eredeti munkakörébe visszahelyezésére nem kerül sor – a jogellenes felmentéshez fűződő jogkövetkezmény 12 havi átlagkeresetre felemelésére és elmaradt illetménye megfizetésére irányult. Álláspontja szerint a rendeltetésellenes joggyakorlás alapján kötelező lett volna az eredeti munkakörbe visszahelyezése. A másodfokú bíróság megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogát, mivel ítéletét „a perben hamisnak bizonyult” tényekre alapozta, az alperes által a fellebbezésében nem hivatkozott kérdésben (az eredeti munkakörbe visszahelyezés mellőzésében és a nem vagyoni kártérítés leszállításában) döntött. Sérelmezte az alperes rendeltetésellenes joggyakorlása kimondásának elmulasztását is, megítélése szerint a perbeli bizonyítékokból az alperes jó erkölcsbe ütköző eljárása is megállapítható volt. Mindezeket alátámasztó álláspontját részletesen indokolta, számos jogszabálysértést jelölt meg, így hivatkozott a Pp. 2. § (2) bekezdése, 163. § (3) bekezdése, a Ktv. 17. § (2) bekezdés b) pontja, 17. § (6) bekezdése, 34/A. § (1) és (2) bekezdése, 34/B. §-a, a Pp. 253. § (3) bekezdése, az Mt. 4. §-a, a Pp. 206. § (1) bekezdése, 221. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozott, de utalt a Ktv. 60. § (4) bekezdése, a Pp. 4. § (1) bekezdése, 141. § (1)-(2) bekezdése és a Ptk. 4. §-a sérelmére is.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében sérelmezte a perbeli minősítés tekintetében a közgyűlés kizárólagos hatáskörére vonatkozó jogerős ítéleti indokolást, amit a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 35. § (2) bekezdés e) pontjával ellentétesnek tartott, figyelemmel a Ktv. 6. § (2) bekezdésére is. Elsődleges kérelme ezért a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és a felperes keresetének elutasítására, a már megfizetett járandóságok visszafizetésére kötelezésére irányult. Felülvizsgálati ellenkérelmet is előterjesztett, és erre alapozott másodlagos kérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperes minősítését megsemmisítette, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, ez azonban a minősítésre nem vonatkozott. Ebben a körben a másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét, és helytállóan állapította meg, hogy az alperes a Ktv. 17. § (6) bekezdése alapján

minősíthette a felperest, függetlenül a Ktv. 34/A-B. §-aiban meghatározott kötelező minősítési feltételektől.

A másodfokú bíróság egyetértett a minősítési eljárás több szabályának megsértésére vonatkozó elsőfokú ítéleti állásponttal. Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme ebben a körben csupán a közgyűlési hatáskör tekintetében sérelmezte - egyébként alappal - a jogerős ítéletet, míg a mindkét bíróság által megállapított többi, a minősítési eljárásnak a Ktv. 35-36. §-aiban meghatározott garanciális szabályai megsértésére vonatkozó következtetéseket a felülvizsgálati eljárásban egyik fél sem vitatta. A Pp. 272. § (2) bekezdés és 275. § (2) bekezdéséből következően ez utóbbi jogszabálysértések a felülvizsgálati eljárásban már nem voltak vizsgálhatók, ezért az erre tekintettel jogszabálysértő minősítésen alapuló felmentés jogellenességére levont jogerős ítélet megalapozott volt, mivel a Ktv. 17. § (2) bekezdés d) pontja és a 17. § (6) bekezdése alapján megjelölt felmentési indok a nem vitatott jogerős ítéleti megállapítások miatt nélkülözte a szabályszerű minősítési eljárásban történt alkalmatlannak minősítést.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében hivatkozott kereset elutasításának ezért nem volt helye. Az előbbiekből következően a felperes is alaptalanul hivatkozott arra, hogy nem egyértelmű a jogerős ítéleti álláspont abban, miszerint megsemmisítette-e a minősítést.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelme alapján szükséges kiemelni, miszerint a Ktv. 6. § (2) bekezdése és az Ötv. 35. § (2) bekezdés e) pontja értelmében nem sértett jogszabályt az alperes azzal, hogy a jegyző felperes felmentését megelőző minősítést a polgármester végezte el. Mindez azonban az előbbieik szerint más okból jogellenes felmentést nem érinti.

A felperes nem támadta fellebbezéssel az elsőfokú bíróság ítéletét, és figyelemmel az alperes fellebbezésére is, a másodfokú bíróság már nem vitatott tényként kezelhette az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást arról, hogy már a felperes hivatalba lépésétől (2006. szeptember-október hónapokban) problémát okozott a nem megfelelő hangneme, bántó stílusa, mások munkájának elhamarkodott minősítése. A felperes által fellebbezéssel nem vitatottan azt is megállapította a munkaügyi bíróság, hogy már a 2006. decemberi közgyűlésen kifogások merültek fel a szakmai munkájával kapcsolatban. A felperes 2007. január 4-én a polgármesterhez írt levelében arra hivatkozott, hogy saját gyakorlatát „jobbítani igyekszik”. Erre tekintettel merült fel a közszolgálati jogviszonyának közös megegyezéssel történő megszüntetése, majd ennek a felperes általi elutasítása után az alkalmatlanná történt minősítés alapján a felmentése.

Az előbbi, a másodfokú bíróság által is elfogadott, a Pp. 206. § (1) bekezdésébe nem ütköző tényállásból a másodfokú bíróság törvénysértés nélkül vont le következtetést a rendeltetésellenes joggyakorlás hiányára, arra is tekintettel, hogy a megsemmisített minősítésen alapuló felmentés jogellenessége miatt a rendeltetésellenes joggyakorlásról fogalmilag nem lehet szó. A felperes ezért az Mt. 4. §-a megsértése megállapítása hiánya alapján tévesen hivatkozott jogszabálysértésre.

A másodfokú bíróság az alperes fellebbezését törvénysértés nélkül vette figyelembe az eredeti munkakörbe visszahelyezésre vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezés mellőzésekor. A fellebbezést tartalma szerint kellett elbírálni, és annak 8. oldal 7. pontja kifejezetten sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság ebben a körben előterjesztett kérelmét nem vette figyelembe. Minthogy a másodfokú bíróság helytállóan nem állapította meg a rendeltetésellenes joggyakorlást - figyelemmel a felperes kifogásolt magatartásával kapcsolatos jogerős ítéleti tényállásra is -, alappal mellőzhette a felperes eredeti munkakörbe visszahelyezést [Ktv. 60. § (2) és (3) bekezdés]. Az elsőfokú bíróság e körbeni ítéleti döntése ugyanis rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításán alapult.

A másodfokú bíróság a Ktv. 60. § (4) bekezdése alapján törvénysértés nélkül állapította meg a jogellenesség szankcióját, a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos indokolásával a Legfelsőbb Bíróság egyetért (jogerős ítélet 10. oldal 1. bekezdés).

Az alperes a fellebbezése 7. oldal 6. pontjában sérelmezte az elsőfokú ítélet nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezését, ezért a felperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott a fellebbezési kérelem keretein túlterjeszkedésre ebben a körben. A másodfokú bíróság nem vagyoni kártérítésre vonatkozó marasztalását az alperes a csatlakozó felülvizsgálati kérelmében nem sérelmezte [Pp. 272. § (2) bekezdés, 275. § (2) bekezdés]. A nem vagyoni kártérítés jogalapja így már nem volt vizsgálható, az összecszerűség tekintetében a felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozottak nem alapozták meg a jogerős ítélet felülvizsgálatát. A másodfokú bíróság a megállapíthatónak tartott személyiségi jogsérelem anyagi kompenzálására alkalmas nem vagyoni kártérítés mértékét az összes körülményre hivatkozással törvénysértés nélkül mérlegelte.

A kifejtettekre tekintettel a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgált jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság hatályában fenntartotta [Pp. 275. § (3) bekezdés].

A Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperes felülvizsgálati eljárási rész költségének megfizetésére.

A felülvizsgálati eljárási részilletéket az állam viseli [6/1986.(VI.26.) IM rendelet adott ügyben még irányadó 14. §-a, Itv. 5. § (1) bekezdés b) pont].

Budapest, 2008. november 5.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő